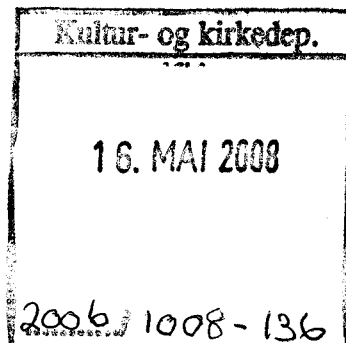

Kultur- og Kirkedepartementet
Kulturavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Frognerveien 67
Pb 3078 Elisenberg
0207 Oslo
t 23 28 41 70
f 23 28 41 71
post@osiomuseum.no
www.osiomuseum.no
Org.nr 989 285 661

Deres ref: 2006/01008 KU/KU2 CHAmmt

Vår ref: HPE/VM

Oslo, 15. mai 2008

Oppfølging av UNESCOs konvensjon om immateriell kulturarv

Oslo Museums ivaretagelse av immateriell kulturarv

Oslo Museum ønsker konvensjonen om immateriell kulturarv velkommen og har store forventninger til oppfølgingen. Museet har nylig utarbeidet *en forskningsplan* der immateriell kulturarv er en av fire satsningsområder i forskningsarbeidet. Et grunn-legendende forskningsarbeid på immaterielle temaer vil bidra til å sette kulturarvbegrepet under debatt og redefinere museenes tradisjonelle virkeområde og funksjon.

Oslo Museum vil påpeke at det allerede er gjort mye innenfor det immaterielle området, men at prosjektene tidligere ikke er satt i sammenheng med dette relativt nylanserte begrepet. Spesielt gjelder dette for virksomheten på Interkulturelt Museum (IKM), som alltid har hatt større fokus på formidling av tradisjoner enn på vern av gjenstander. Nyere minoriteters immaterielle kulturarv i form av *musikkuttrykk, ritualer og tradisjoner* har alltid vært en viktig del av Interkulturelt museum som en arena der uttrykkene synliggjøres. Gjennom dette arbeidet har museet opparbeidet seg et betydelig nettverk av artister og tradisjonsbærere. Vi kan også trekke fram museets gallerivirksomhet som arena for kunstnere med minoritetsbakgrunn. Galleriet arbeider med opprettelsen av et eget kunstnerarkiv, noe som også vil kunne omfatte musikere, dansere og deres kulturuttrykk.

Et viktig tiltak for Oslo Museum vil i denne sammenheng være å legge til rette for kurs og undervisning i immaterielle kulturuttrykk i nært samarbeid med minoritetsgrupper, samt å bidra til framføringer. Utdanningsinstitusjoner vil være sentrale samarbeidspartnere i arbeidet med immateriell kulturarv.

Oslo Museum har en rekke utstillinger som knytter seg til det immaterielle området. *Overgangsritualer* har vært et tilbakevendende tema for IKMs utstillinger, og vi har i siden 1994 produsert utstillinger som tar for seg ritualer knyttet til fødsel, puberteten, bryllup og begravelser. I dag er to av disse utstillingene fortsatt i drift. Vi kan også nevne utstillingene "Jeg er her" (2003) og "Norsk i 100" (2005) som alle handler om *erfaringer* med å bosette seg i Norge.

Av pågående prosjekter kan vi nevne dokumentasjon, forskning og formidlingsarbeidet i den semi-permanente utstillingen "Våre hellige rom". I dette prosjektet har vi dokumentert *religiøs praksis* i 6 minoritetsreligioner i Norge, blant annet religiøse seremonier og høytidsfeiringer. Vi kan også nevne prosjektet "der hører vi vel hjemme..." som undersøker hvordan *lydlandskap* knyttes til identitet.

Ved Bymuseet ble det i 2007 gjennomført en dokumentasjon av Oslofolks holdninger til, og bruk av marka. Et utvalg informanter med ulik alder og bakgrunn ble intervjuet om holdninger til, og praksis i

Oslomarka sommer som vinter. *Praksis, tradisjoner og holdninger til naturen*, er et område innen immateriell kulturarv som museet vil følge ytterligere opp.

Definisjon og dialog

Hva som skal registreres som immateriell kulturarv vil være avhengig av hvordan vi tolker definisjonen som framkommer i st. prp. 73. Immaterielle kulturelle uttrykk vil være sammensatt, i konstant utvikling og bære i seg en naturlig hybriditet. Kultur er ingen gitt størrelse og det vil derfor alltid være et tolkningsspørsmål om hva som skal ivaretas og vernes. I tillegg vil immateriell kulturarv bære i seg en dimensjon av sosialitet og interaksjon.

Like viktig som å igangsette en rask registrering vil det derfor være å skape dialog mellom samfunnet og minoritetsgrupper som utøver og produserer immaterielle uttrykk. Det være seg både religiøse menigheter og sammensatte ungdomsgrupper. Trolig vil det være mest hensiktsmessig å la de ulike dokumentasjons- og forskningsprosjektene med temaer knyttet til immateriell kultur, være problematiserende og styrende for hva som skal registreres. Samtidig må det sørges for en bredde i valg av prosjekter.

Samordning og implementering

Det er trolig et mål at alle museer skal befatte seg med problemstillinger knyttet til immateriell kulturarv. Samtidig er det mange utfordringer knyttet til temaet som raskt kan resultere i handlingslammelse. Det kan derfor være hensiktsmessig å lage et program som involverer et knippe institusjoner (abm-institusjoner + utdanningsinstitusjoner), for å igangsette prosjekter, drøfte definisjoner og arbeide med utfordringene. (På tilsvarende måte som arbeidet med samtidsdokumentasjon er blitt en del av museenes hverdag.)

Vi vil derfor foreslå at det etableres et nasjonalt nettverk for immateriell kulturarv som et konkret tiltak for å øke kompetansen på fagområdet og samordne ressursene i felles prosjekter innenfor utvalgte teama. Oslo Museum vil gjerne delta i dette!

Hvilke kulturytringer i en samlet oversikt, og hvilket detaljeringsnivå?

Konvensjonen lister opp en rekke ytringer, og vi har ikke i dag tilstrekkelig oversikt til å peke på hva som bør stå på en slik liste. Vi vil fremholde at det er en styrke at listen blir åpen, for dermed er den også inkluderende. Med den erfaring vi har fra vernearbeid i Norge, er det behov for en åpenhet som forhindrer at sterke interessegrupper (les majoritetskulturene) får en dominant posisjon også i arbeidet med den immaterielle kulturen.

Det er viktig at vi ikke ender opp i en liste som *kanoniserer* visse kulturuttrykk, mens andre dermed usynliggjøres. Dette har skjedd i det materielle kulturvernet der etterslepet innen for eks kystkultur, arbeiderkultur og ikke minst de nasjonale minoritetenes kulturarv, har vart så lenge at mye av kulturarven allerede har forsvunnet.

Vi er derfor av den mening at det i arbeidet med en samlet oversikt fremfor alt må tilstrebes en balanse i forholdet mellom majoritetenes og minoritetenes immaterielle kulturarv. Dette er, sett fra vår side, viktigere enn høy detaljeringsgrad, da denne nettopp kan føre til utelukking av fenomener vi i dag har liten kjennskap til. Vi som styrer og skaper kulturarv gjennom museumsarbeidet skal, som en langsiktig læring av Mangfoldsåret 2008, vokte oss vel for enhver kanon.

Vennlig hilsen

Oslo, den 15.5.2008

Vibeke Mohr
Direktør
Sign.

Hans Philip Eikarsen
Seksjonsleder FoU